

**Biskop Kari Alvsvågs visitasforedrag
ved visitasen til Skedsmo menighet
27.januar-1.februar 2026**

Innledning

«Det er noe som løser seg i dette rommet»

Ordene kom fra en av de jeg fikk møte under denne visitasen, og beskrev opplevelsen av å komme inn i kirkerommet under «Åpen kirke».

«Når man står utenfor arbeidslivet og bor alene er det så viktig å ha et mål for dagen», fortalte hun. Og Åpen kirke var blitt et akkurat passe stort mål. En liten pilegrimsvandring, og et sted å puste både inn og ut.

Den samme opplevelsen fortalte ungdomslederne jeg var sammen med en hel kveld om, der vi avsluttet dagen på det de kaller «Hvilepuls» i kirken. Et sted å koble seg av bekymringer og stress, og koble seg på en tradisjon som bærer, og som har sitt utspring i en kilde som er like frisk i dag som for 2000 år siden: Guds kjærlighet til sitt skaperverk.

Skedsmo har gjennom historien vært et sted der mennesker har søkt hvile og ly.

Pilegrimsleden som følger oldtidsveien mot Nidaros går rett gjennom bygda, og et naturlig stopp for pilegrimene var Olavskirken her.

Også de som hadde mer verdslige ærend ble tatt imot her. Gjestgiveriet på Skedsmovollen ga hvile til mange, selv om en del reisende nok slet med å komme seg i seng ifølge samtidige rapporter! Det kunne gå livlig for seg på skysstasjonene og gjestgiveriene.

Utover 1900-tallet har mange tatt en rast på kafeen til Marta «Korset» Isingrud. I dag haster mange forbi på E6, men pilegrimene har begynt å komme tilbake, og for alle som bor her er kirken blitt en stadig mer åpen møteplass. Det tar på alvor at menneskelivet er en reise. Skedsmo er et sted hvor mange kommer tilflyttende uten å ha lokale røtter. Da er det viktig at de som kjenner stedet og er trygge her deler av sin kjærlighet til plassen sin, og inviterer de reisende inn. Og at kirken er her for både nye og gamle skedsmoinger.

Gjennom denne visitasen har jeg fått møte en lokalkirke som ønsker å gi rom for alle. Dette foredraget er basert på inntrykkene underveis i visitasen og menighetens egen innberetning i forkant. Et visitasforedrag har som mål å peke ut en retning for det videre arbeidet til kirken i lokalsamfunnet. Jeg har bygget det opp etter de tre strategiske målene som Borg bispedømme har hentet fra Den norske kirkes strategiplan, og gjort til sine:

- Kirken åpner rom for tro
- Kirken er der livet leves
- Kirken er mer for flere.

Kirken åpner rom for tro

Vi nærmer oss 2030 og Norges nasjonaljubileum som har fått undertittelen «Norge i 1000 år». Slaget på Stiklestad i 1030 ble en milepæl i både riksdannelsen og kristningen. Målet med jubileet er invitere hele landet til en stor samtale om hva Norge har vært, hva Norge er, og hva fremtidens Norge kan og bør være. Som kirke skal vi ta helhjetet del i dette, både lokalt og nasjonalt. Naturlig nok vil det være viktig for kirken å formidle hva kristningen av Norge innebar. Jeg er så glad for at dere har valgt den inngangen til dette som jeg ble presentert for under arrangementet om lokalhistorie på Asak gamle skole torsdag kveld: At kristningen ikke først og fremst skjedde med sverd, men var en fredelig overgang der **kristenrettens verdier** om at alle mennesker er skapt i Guds bilde og har den samme ukrenkelige verdi, gradvis overtok for det prinsippet som rådde: Den sterkestes rett. I det historiske spelet som nå er under planlegging er nettopp utforskningen av kristenrettens verdier sentralt. Om det lykkes å få dette prosjektet på bena kan det bli et flott utgangspunkt for viktige samtaler om hva disse verdiene betyr i dag, og for hvordan kirken kan åpne rom for tro hos alle generasjoner - og for både tilflyttere og de som har sine røtter her.

For kirken har alltid dåpsopplæringen for barn og unge vært sentral. I vår tid er konfirmasjon det tiltaket som samler flest. Det er av svært stor verdi at vi følger en stor del av landets ungdommer gjennom et helt år. Møtet mitt med Skedsmos **konfirmanter** og den store ledergjengen som var sammen med dem varmet ordentlig. Gode leiopplevelser de siste årene har gitt god rekruttering til ledergruppen, og nå er det blitt et miljø som betyr mye for de som deltar. Det fikk jeg høre mye godt om i samtaler med både de yngste og de eldre lederne. Det må sikres ressurser i form av nok voksne og nok ansatte til å ta imot alle de som vil være med. Her er det nødvendig for ledelsen å se over samarbeidsgrensene for å allokere ressurser dit arbeidet vokser.

Det samme kan sies om det som skjer rundt **dåp** i Skedsmo. Kirken har lenge arbeidet strategisk for å fjerne barrierer for at foreldre velger dåp for barna sine. Skedsmo har tydeligvis lyktes på dette feltet, siden dåpstallene er stigende. Med en medlemsprosent på drøyt 30 i aldersgruppen 0-9 år er det viktig å legge godt til rette for at de som ønsker dåp blir møtt på en god måte. Skedsmo har vært forbilledlige i å tilby lørdagsdåp, og det var inspirerende å høre om det ferske forsøket med å inkludere småbarnsfamilier som både vertskap og medliturger under slike dåpsgudstjenester. Dette kan bli en tilvekst til familiearbeidet, og spesielt når målgruppen selv er med å utvikle tiltaket. Det viser en brukerorientering som er helt nødvendig. Jeg ser frem til å følge dette. Arbeidet må kobles tydelig sammen med menighetens øvrige planer for kirkelig undervisning og læring.

Gudstjenestelivet i et sokn utgjør grunnpulsene i det kirkelige livet.

Menighetsrådet har ønsket om å øke oppslutningen om gudstjenestene. Det er bra! I likhet med de aller fleste andre menigheter har Skedsmo slitt med å komme tilbake til

deltakelsen man hadde før pandemien, men det går riktig vei. En fellesnevner for de menighetene som opplever økt oppslutning er at man har knyttet lokalmiljøets lag og foreningsarbeid til gudstjenestene. Dette gjøres i noen grad i Skedsmo, men visitasen har vist at det er potensiale for å styrke slikt samarbeid. Gudstjenestene er en god arena for utøvelse av sang og musikk, og mange lag og foreninger har formål som fint lar seg kombinere med kirkens engasjement for skaperverket, rettferdighet, nestekjærlighet og likeverdig tilhørighet og tilgjengelighet.

Vi vet at kirkens arbeid med **kultur og musikk** er av stor betydning for mange og er blant det som bygger ned terskelen til kirkerommet. Musikken er en svært viktig del av alle kirkelige handlinger, og er et språk som taler direkte til hjertet for mange. Det er flott at det kirkemusikalske er godt integrert i kirkens arbeid for barn og unge. Her har menigheten gjort valg ved nytilsettinger som synes å gi spennende muligheter og gode resultater. Det er flott at kirken kan tilby arrangementer og konserter av høy kvalitet. Samarbeidet i hele Lillestrøm rundt kulturkatalogen som distribueres, og rundt kirkemusikkfestivalen, er veldig spennende og ganske unikt i vårt bispedømme.

Kirken kan også være med å åpne rom for tro ved å være en talsperson og forkjemper for **menneskers rett til å utøve sin tro**, uavhengig av religion og konfesjon. Som folkekirke er det viktig å tale alle troendes sak overfor offentligheten. I møte med Skedsmotun bo- og behandlingssenter, og i møte med kommuneledelsen, ble dette lagt frem. Lillestrøm kommune har som mange andre kommuner et mål om at flere skal kunne bo hjemme lenger, selv om de mottar tjenester fra kommunen. Det betyr at en stadig voksende del av den eldre befolkningen ikke vil ha naturlig tilgang på fellestilbud på en institusjon. Det setter krav til oss som kirke, og kommunen som tjenesteyter, om å gi tilbud i hjemmet til de som ønsker. Dette er et område kirken og kommunen bør se på sammen. På Skedsmotun ble det enighet å etablere et årlig møtepunkt mellom avdelingsledere og kirken, der man kan evaluere kirkens tilbud, og oppdatere hverandre på endringer som betyr noe for samarbeidet. En samarbeidsavtale på kommunenivå der kirkens tilbud til helsetjenestene blir klart, kan også være svært nyttig.

Kirken er der livet leves

I denne beskrivelsen av kirken ligger en forventning om at kirken ikke skal forskanse seg bak tykke murer, men være synlig og nærværende midt i menneskers hverdagsliv.

Diakonien er på en særlig måte den dimensjonen ved kirken som virkeliggjør dette. Skedsmos diakoniutvalg har jobbet frem en plan som inneholder en rekke tiltak som bidrar til en slik tilstedeværelse. Jeg fikk selv være med på både matpakkelunsj og møtestedet på biblioteket. Her legger både diakon og frivillige til rette for godt felleskap og gode samtaler. Skedsmo kirke hadde «Åpen kirke» 65 dager i fjor, hovedsakelig bemannet av frivillige. De fleste besøkende er lokale, men også pilegrimer finner veien.

Den innovative digitale oppslagstavlen på utsiden gir god informasjon på flere språk til besøkende både i kirke og på kirkegården, og gir et positivt inntrykk av en kirke som vil nå ut til folk.

Videre er det betydningsfullt at kirken er synlig på arrangementer som Husebymarkedet, og på Skedsmo senter rundt Allehelgen. Nærværet på kirkegården med bålpanne og noen å snakke med under Allehelgen, er også en del av dette.

Samarbeid med **skoler og barnehager** er en viktig del av arbeidet med å være der livet leves. Gjennom ulikt samarbeid med disse bidrar kirken til at skolen får oppfylt sine læringsmål, og er med på å øke forståelsen for at tro er en ressurs i mange menneskers liv. Arbeidet er nå særlig knyttet til julegudstjenester og barnehagevandring. Under et møte med ledelsen på en av barneskolene drøftet vi muligheten for å lage et samarbeid der kirken bidrar i undervisningen knyttet til læreplanens kompetansemål. Det var pilegrimsvandring som ble foreslått som utgangspunkt for samarbeidet, da det rommer mange elementer som er viktige for skolen: Tanken om bot og oppgjør, verdien av stillhet og kontemplasjon, samt aspektet ved å gå pilegrim for andre, at man bærer andres liv med seg. Klima og miljø-perspektivet er også aktuelt. Forslaget ble tatt godt imot av skolen, og skal nå jobbes videre med i felleskap, der kirken har hovedansvaret, men hele tiden sjekker ut med skolen om man er på rett vei. Jeg vil oppfordre til samarbeid med pilegrimsaktører i Borg og Oslo, slik at ressurser kan deles. Jeg vil og tilføye at et slikt tiltak er naturlig å koble på Nasjonaljubileet 2030.

Det har over tid vært en utvikling i kirken der flere og flere arrangementer og møteplasser legges til ukedager fremfor i helgen. Vi opplevde en ytterligere forsterkning av denne utviklingen etter pandemien. Det er blant annet synlig på statistikken rundt familiegudstjenester. Både antallet og oppslutningen har sunket de senere år, mens vi ser en økning i familiemiddager og tiltak som «Supertirsdag». Folks vaner er i endring, og kirken må legge til rette for at tilbudene er på steder og tider som er **tilpasset livet**.

Kirken er mer for flere

For en drøy uke siden samlet jeg alle kirkelige ansatte i Borg som arbeider med diakoni, undervisning, prestetjeneste og kirkemusikk til en fagdag med temaet «**Likeverdig tilhørighet og tilgjengelighet**» Den handlet om at mennesker i for stor grad opplever hindringer når de ønsker å praktisere sin tro. Hindringene kan være knyttet til blant annet syn, hørsel, fremkommelighet, kognitiv opplevelse og psykisk helse. Det er en menneskerett å ta del i samfunnslivet uansett funksjonshindring. Dette er blitt spesielt tydelig etter at Norge endelig implementerte FN's konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) før jul.

Målet med dagen var å øke kompetansen og frimodigheten til å skape endringer lokalt, slik at flere får delta.

Skedsmo menighet har uten tvil en del utfordringer med sine fysiske lokaler når det

gjelder tilgjengelighet. Kommunens nyrenoverte lokale Husebylåven er bedre tilrettelagt, og under besøket mitt der ble kirken invitert til å legge mer aktivitet dit, det bør følges opp raskt.

Andre barrierer er lettere å fjerne, og det handler i stor grad om holdning og planlegging. Jeg vil oppfordre Skedsmo menighet til å jobbe med sjekklista «Vår inkluderende menighet» som finnes sammen med ressursmaterieell på Borgs hjemmesider. Og utgangspunktet er godt. Morgengudstjenesten jeg fikk være med på sammen med «Syng med oss-koret» var et godt eksempel på en samling der alle kunne føle seg hjemme. Tegn til tale, Call & response, god lyd og inkluderende liturgi bidro til det.

Skedsmo sokn har 10.000 medlemmer og en befolkning på 20.000. Som folkekirke har vi et oppdrag som strekker seg utover å betjene medlemmer med kirkelige handlinger. Fellesrådet ivaretar **gravferdsvirksomheten** på vegne av storsamfunnet, og på den måten har kirken en tjeneste for alle. Det var inspirerende å møte de ansatte i kirkegårdsdriften og høre om hvordan de opplever arbeidet sitt dypt meningsfullt, og at de ønsker at alle som oppsøker kirkegården skal oppleve seg møtt på en god måte. Enten det gjelder urnenedsettelse, gravstell eller begravelse. Samtalene blir mange i løpet av et år, og de er virkelig med på å tydeliggjøre at kirken er mer for flere. At kirken er en attraktiv arbeidsplass kom og godt frem i møtet, og det er viktig for fremtidig rekruttering til både kirkegårdsdrift og andre kirkelige fagfelt at vi når ut til ungdom under utdanning med dette budskapet.

2026 er av regjeringen valgt som Totalforsvarsåret. Målet er å verne om verdiene demokrati og frihet gjennom å styrke samspillet mellom sivile og militære ressurser, og mellom private og frivillige aktører. Bakteppet er en stadig mer alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon, der vi ikke lenger kan ta fred for gitt.

Kirken har en viktig rolle i **totalberedskapen**. Dette var temaet for møter med både forsvarets base på Kjeller, og med kommuneledelsen.

Forsvaret har sitt eget tros- og livssynskorps, men i en krisesituasjon er det helt avgjørende med et godt samarbeid med Dnk lokalt, regionalt og nasjonalt. En konkret samhandlingsarena på bispedømmenivå er statsforvalterens sine sivil-militære møter en gang i halvåret. Jeg vil ta initiativ til at kirken blir invitert til disse.

Når det gjelder samarbeid mellom kommune og kirke om beredskap vil det være nyttig om dette skriftliggjøres i en avtale. Her er det fint om felles øvelser er nevnt. Kirken vil gjerne være med å øve sammen med andre aktører i storsamfunnet.

Kommunen trakk frem at det er utfordrende å nå frem til hele befolkningen med informasjon om beredskap. Barrierene kan være knyttet til både språk, tillit og helse. Kirken kan bistå kommunen i dette gjennom sine kanaler. Kirkens samarbeid med andre tros- og livssynssamfunn er nyttig i dette.

En av kirkens viktigste ressurser i beredskapsarbeidet er at den er til stede overalt med rom, valgte råd og ansatte. Og i tillegg står kirken i et vedvarende arbeid med kriser og død som gir ansatte en viktig kompetanse og erfaring i å takle krevende situasjoner.

Kirkens kontinuerlige arbeid med åndelige og eksistensielle spørsmål, styrker befolkningens moralske resiliens i møte med krefter som vil bryte ned. Dette er en del av landets åndelige og eksistensielle beredskap og må ikke undervurderes.

Kirkens bønneliv, der vi hver søndag ber om fred og rettferdighet, og om visdom til landets og verdens ledere, er også en del av motstandskraften i en urolig verden.

Å ha som mål «å være mer for flere» kan ha som slagside at allerede hardtarbeidende ansatte skal gjøre enda mer! Min intensjon med dette målet er ikke å legge urealistiske byrder på medarbeidere. Men å inspirere til å se på mulighetene som ligger i å slippe til flere gjennom **frivilligheten**.

Frivillighetskulturen i Skedsmo er sterk. Jeg har fått møte en helt usannsynlig stor mengde mennesker som brenner for lokalmiljøet sitt, og som gjerne bidrar med ulønnet innsats. Jeg møtte både idrettslag, Lions, historielag, bygdekvinnelag, venneforeninger og frikirker i tillegg til kirkens egne frivillige. Felles for dem alle er at de får noe ved å gi. Frivillighet handler ikke om å gjøre ansatte en tjeneste, men om å bruke seg selv til beste for andre, og gjennom det oppleve både mestring, tilhørighet og helse!

Ja, frivillighet er god folkehelsepolitikk.

For kirken blir det viktig å utvikle frivilligheten videre i årene som kommer. Det er ikke sannsynlig at antall ansatte vil øke fremover, men det er potensiale for å gi flere mennesker en anledning til å bruke sine evner, sin tid og sine egenskaper til glede for både seg selv og andre.

Skedsmo menighet har blitt med på et prosjekt i regi av Borg bispedømme som handler om å bruke styrkebasert prosessledelse som verktøy, og har valgt frivillighet som sin case. En prosjektgruppe er i gang, og har begynt å kartlegge hva slags frivillighet som allerede finnes her. Jeg gleder meg til å følge prosessen, og har tro på at det er mulig å utløse positiv energi her!

Avslutning

Det er mange måter å organisere arbeidet i lokalkirken på. I Borg har vi et stort mangfold av modeller, der alle har som mål å bidra til «Mer himmel på jord» gjennom en **klok og bærekraftig struktur**.

Lillestrøm kommune har fem enheter som består av en eller flere samarbeidende menigheter. Skedsmo utgjør en av disse fem, og har noe administrativ støtte i fellesrådets sekretariat, mens den daglige ledelsen utøves lokalt her.

For at en slik modell skal fungere er det helt avgjørende med et godt samspill mellom det valgte menighetsrådet, menighetens ansatte og lederne på prosti- og fellesrådsnivå.

Skedsmo har dedikerte ansatte og et engasjert råd. Som i mange andre menigheter er det sterke ønsker om å nå langt ut og dekke mange behov. Jeg vil oppfordre til å se på hvordan dere med de ressursene dere har, kan samles om noen mål som gir en retning for arbeidet. Den norske kirkes strategiplan er et nyttig utgangspunkt for dette. På veien

er det alltid nødvendig å gjøre noen valg og prioriteringer, og dette er et arbeid de valgte rådene må lede, på bakgrunn av gode faglige forberedelser fra staben. Kirkeverge med sin lederstab, og prost, vil ha som sine oppgaver å være med på å skape den gode kulturen for samhandling, som alle ansatte er medansvarlige for å bidra til.

I løpet av denne visitasjonen har jeg fått høre mange **fortellinger** om hva vi som mennesker opplever som pilegrimer, på vår vandring gjennom livet. Fine og rørende fortellinger, men også sterke og vonde. Det gjorde inntrykk å møte gruppen med kurdisk ungdom som sammen med ukrainske venner gjennom et kirkelig prosjekt skal løfte frem fortellinger om urett som begås i deres hjemland. Det gav noen perspektiver på hvor takknemlig vi skal være for å leve i et demokrati der menneskeverdet er lovfestet, og hvor freden rår.

Som kirke forvalter vi noen uslitelige fortellinger. Vi finner dem i Bibelen, og det er fortellinger som ikke bare handler om noe som har skjedd, men om våre liv i dag. Fra dagens preken gjentar jeg: «Fortellingene om Jesus har motivert mennesker i totusen år til å fremme fred og rettferdighet i verden. De har gitt undertrykte mot til å reise seg og protestere mot overmakten, og de har inspirert og motivert til bedre fordeling av verdens goder.»

På denne måten blir vi selv en del av Guds store fortelling. Der hører vi hjemme!

Jeg vil takke for en inspirerende og god uke her i Skedsmo, og for gode forberedelser og stor innsats fra mange medvirkende.

Jeg ønsker dere Guds velsignelse for alt som ligger foran i arbeidet for å skape «Mer himmel på jord».

Kari Alvsvåg
Biskop i Borg

Mer himmel på jord

Strategiske mål for Den norske kirke i Borg
I perioden 2022–2029 vil vi at:

1. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.
2. Flere opplever tilhørighet og fellesskap ved å søke dåp, konfirmasjon og delta i barne- og ungdomsaktiviteter
3. Flere deltar i og opplever gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møteplasser som inkluderende og tross styrkende fellesskap.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarv og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.



DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømme